

Nieuwsbrief ProDemos

nummer 2 | 2020

p. 4-5 | In het kader van 75 jaar vrijheid spraken we met Chris de Leeuw. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was zij actief in het verzet. Wat betekent vrijheid voor haar en wat wil zij meegeven aan jongere generaties?

p. 12-13
**'Spelen met
democratie'
in Suriname**

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

In dit nummer

p. 6-7 | **Bénédicte
Ficq**

In deze nieuwsbrief vind je veel terugblikken op projecten en evenementen. Zo delen we onze belangrijkste inzichten uit de Collegereeks Media en Politiek, blikken we terug op de hoofdlesing van Bénédicte Ficq tijdens de Docentendag Maatschappijleer en vertelt Sharda Ganga over een samenwerkingsproject met ProDemos in Suriname.

En verder...

p. 3 | **Haagse Vrijheidsweken**

p.11 | **Toegankelijkheid StemWijzer**

p.14 | **In Beeld: Politiek Den Haag
voor Scholen**

p.15 | **Voorproefje jaarverslag ProDemos**

Save the Date: Opening inschrijving Politiek Den Haag voor Scholen

Half april start de inschrijving voor het nieuwe schooljaar van onze educatieve programma's in Politiek Den Haag. Afgelopen jaren begon deze op zondag om 12 uur 's nachts, maar op veler verzoek is de tijd verschoven naar woensdag **15 april om 12 uur 's middags**. Omcirkel deze datum dus vast in je agenda!

Afgelopen jaar hebben weer meer leerlingen een bezoek gebracht aan ProDemos en de Tweede Kamer. Meer dan 110.000 leerlingen zullen dit schooljaar met ProDemos Politiek Den Haag

bezoeken. Een groei van 11% ten opzichte van het schooljaar 2018–2019.

Het is de bedoeling dat alle leerlingen tijdens hun middelbare schooltijd Politiek Den Haag bezoeken. Om dit mogelijk te maken zijn er dit jaar een aantal wijzigingen in het aanbod van onze programma's doorgevoerd.

Wil je direct weten wanneer onze programmering online staat? Meld je dan nu nog aan voor onze educatienieuwsbrief.

prodemos.nl/nieuwsbrief

Fotograaf H.A.W. Douwes, collectie Haags Gemeentearchief

Haagse Vrijheidsweken

Vrijdag 10 april is het zover: de Haagse Vrijheidsweken gaan weer van start! Dit jaar sluit het programma van de Vrijheidsweken aan bij het landelijke thema '75 jaar Vrijheid'. ProDemos organiseert ook dit jaar veel interessante activiteiten rondom dit thema.

SPLINTER
CHABOT

PHILIP
FRERIKS

SHIRIN
MUSA

HET BINNENHOF IN OORLOGSTIJD

Hoe ging het er op het Binnenhof aan toe tijdens de oorlog? Ontdek het tijdens de themarondleiding 'Het Binnenhof in de Tweede Wereldoorlog'. Tijdens deze rondleiding neemt een van onze gidsen je mee langs allerlei bijzondere plekken die een rol speelden tijdens de oorlog.

VRIJHEIDSCOLLEGES

In samenwerking met de bibliotheek Wateringse Veld, Vadercentrum ADAM

en het Bevrijdingsfestival organiseren we weer een serie Vrijheidscolleges. Inspiratiebron voor de colleges zijn de 'Four Freedoms' die de Amerikaanse President Franklin D. Roosevelt in 1941 formuleerde: vrijheid van meningsuiting, vrijheid van religie, en vrijwaring van gebrek en van angst. Shirin Musa (Femmes for Freedom), Philip Freriks (journalist en presentator) en Splinter Chabot (JOVD, Splinter in de Politiek) verzorgen de Vrijheidscolleges in Den Haag.

Tot slot organiseren we in april een Politiek Café en een Film & Debat die beiden in het teken staan van de vrijheid.

Kijk voor meer informatie op prodemos.nl/agenda of op vrijheidscolleges.nl.

Nieuw: workshop 'De raad aan het stuur'

Tijdens deze workshop gaan alle raadsleden van de gemeente met elkaar in gesprek over de kaderstellende rol die zij hebben. Hoe stel je kaders die er echt toe doen en waar je daadwerkelijk op kunt sturen? Aan de hand van verschillende opdrachten reflecteren we op de positie die de raad nu heeft en bedenken we manieren om deze te versterken en beter invulling te geven. Alle workshopleiders van ProDemos hebben zelf ook ervaring als raadslid en begrijpen dus goed waar de raad tegenaan kan lopen.

prodemos.nl/kadersstellen

‘When injustice becomes law, resistance becomes duty’

Voor deze nieuwsbrief is ProDemos op bezoek gegaan bij Chris de Leeuw. Mevrouw De Leeuw was 14 toen de oorlog uitbrak en was in Utrecht actief in het verzet. Zo bracht zij na Dolle Dinsdag geld naar families van machinisten die in staking waren en was zij ‘pas op’ wanneer de jongens fietsen terugstalen van de Duitsers. Ook strooide ze stiekem V-tjes (de V van victorie, waarmee radio Oranje de uitzendingen altijd opende) op straat.

Wat betekent vrijheid voor jou? Generatie Z aan het woord...

Sevda, 17 jaar, Rotterdam 'Als ik denk aan vrijheid dan denk ik aan de vrijheid van meningsuiting, dat iemand zich kan kleden zoals iemand zelf wil, en vrijheid van geloof.' Sevda is zelf nooit beperkt in haar vrijheid, maar ze kent wel voorbeelden van mensen in haar omgeving die vanwege het dragen van een hoofdoek vreemde blikken krijgen of onnodige opmerkingen te verduren hebben. 'Ik vind het vooral belangrijk om de vrijheid te vieren uit respect voor de mensen die de oorlog hebben meegemaakt en hun nabestaanden', besluit Sevda.

Viktor, 17 Jaar, Tilburg 'Bij vrijheid denk ik aan de vrijheid van meningsuiting en aan westerse landen. Daar heb je vrijheid het meest.' Viktor denkt ook aan social media: 'op een platform als Twitter kun je iedere dag je mening uiten. Dat is een belangrijk deel van onze maatschappij'. Zelf heeft hij nooit een beperking van zijn vrijheid meegemaakt, maar hij kent wel een vluchteling die nu in Duitsland woont en homo is. In zijn moederland werd hij gediscrimineerd, ook door zijn familie. Nu voelt hij zich veel meer op zijn gemak. 'Het vieren van 5 mei en de vrijheid maakt deel uit van de Nederlandse cultuur en geschiedenis en dat moeten we blijven vieren'.

paar duizend mensen te wachten, want de Canadezen zouden komen. Een Duitser, die heel erg boos was, liep daar gewoon nog gewapend rond en gooide een handgranaat in het midden van de Berekuil. Toen was er een enorme knal en opspattend water en binnen een minuut waren al die duizenden mensen weg... en binnen vijf minuten waren we weer allemaal terug. Het idee van bevrijding was zo intens dat zelfs het gevaar ons niet kon tegenhouden.'

Wat zou u aan de jongere generaties mee willen geven over vrijheid?

'Vroeger dacht ik niet zo bewust aan vrijheid, maar als je onvrijheid en onrecht hebt ervaren, dan kan het niet anders dat vrijheid heel veel voor je betekent. Ik vind dat iedereen het recht moet hebben om te zijn wie je bent, of je nou

wit, geel, zwart, of bruin bent of wat je ook als bijzonderheid hebt. Dat is jouw vrijheid. Maar dat betekent dat anderen ook die vrijheid hebben. Het kan wel eens botsen en dan ga je flink in discussie, maar dan moet je toch proberen om respect te hebben voor de eerlijkheid van de ander om zijn mening te uiten. NSB'ers waren landverraders, maar bij ons in de straat woonde een NSB'er die bij mijn weten nooit iemand heeft verraden. Hij kwam ons zelfs waarschuwen omdat mijn broer een grammofoonplaat van het Wilhelmus luid afspeelde met de ramen wijd open, en hij bang was dat mijn broer "er gedonder mee kon krijgen". Je moet mensen niet te vlug op één of twee kenmerken veroordelen, maar ook kijken wat erachter zit.'

'Een andere vorm van vrijheid is de vrijheid om zelf na te denken en keuzes te maken. Maar wel zolang het de vrijheid van andere mensen niet inperkt, want anders is het "ik mag doen wat ik wil". Echte vrijheid geeft ruimte aan iedereen, en vraagt om solidariteit, gedogen, accepteren. Ik heb in mijn huis een kaart staan met een citaat erop dat toch wel een leidraad voor mijn hele leven is geweest: "When injustice becomes law, resistance becomes duty". Dus je hebt de plicht je te verzetten tegen onrecht. Dat stimuleert mij nog steeds om me te verzetten tegen onrecht, in brieven, gesprekken, artikelen of op Facebook.'

Wat is uw eerste herinnering aan de bevrijding?

'Ja die dag vergeet ik natuurlijk van mijn leven niet. In die tijd mocht ik om de ochtend naar een boerderij in de buurt, waar ik een halve liter melk kreeg voor ons zessen. Daar waren wij heel blij mee. Op een dag zie ik overal Hollandse vlaggen hangen! Ik wist niet hoe hard ik terug naar huis moest rennen, en ik riep "We zijn bevrijd, we zijn bevrijd!" We waren helemaal verrukt en we wilden meteen de stad in. Maar we komen mensen tegen en die roepen "Stop, stop ga niet verder!" Er waren net die ochtend negen jongens van de Binnenlandse Strijdkrachten doodgeschoten door de Duitsers. Dus we zijn weer naar huis gegaan maar niet lang, we wilden toch de stad in.'

'Bij Utrecht heb je de Berekuil, een rotonde bij de rondweg naar de Bilt en Zeist, maar in de oorlog stonden de fietspaden daar onder water. Er stonden een

'Het idee van bevrijding was zo intens dat zelfs het gevaar ons niet kon tegenhouden.'

Vier vragen aan strafrechtadvocaat Bénédicte Ficq

‘Ik heb een realistisch, maar verwrongen beeld van wat mensen kunnen doen’

Vrijdag 14 februari vond de jaarlijkse Docentendag Maatschappijleer plaats in de Grote Kerk in Den Haag. Meer dan 400 docenten maatschappijleer en burgerschap volgden deze dag de diverse lezingen, workshops en excursies. De dag werd afgesloten met de onewomanshow ‘De Première’ van Eveline van Rijswijk. Strafrechtadvocaat Bénédicte Ficq opende de dag met een lezing – en door heel veel vragen vanuit het publiek (de docenten) te beantwoorden. Enkele van deze vragen geven we hier weer.

Hoe is het om mensen bij te staan waarvan je weet dat ze het delict hebben gepleegd?

‘Ik weet niet of ze het delict hebben gepleegd. Mensen kunnen liegen of zelfs onterecht bekennen. Ik stond een keer een verdachte bij en alles wees erop dat hij de dader was; hij had een bekentenis afgelegd, kende alle ins en outs van de zaak, sporen leidden naar hem, getuigen wezen hem aan. Een ronde zaak, zo leek het. Op een dag sprak ik hem en zei hij: “Luister, er

komt zo iemand bij u langs en u mag met hem over mijn zaak praten”. Even later komt zijn jongere broer langs op kantoor. Een gearriveerde jongen, die aan het studeren is. In tranen vertelt hij me dat zijn broer *zijn* straf uitzit. Wat bleek: zijn oudere broer had hem gezegd: “Ik ga dit op me nemen”. Hij had toch al een strafblad, en zat al in het circuit...

Bedenk dus hoe beperkt je bent als mens, om te bepalen of iemand het daadwerkelijk gedaan heeft!’

Wanneer ik mijn leerlingen vertel dat iemand strafvermindering kan krijgen wanneer bewijs onrechtmatig is verkregen, begrijpen ze daar vaak niets van. Hoe zit dat?

‘In een rechtsstaat heeft de overheid zich te houden aan regels. En deze regels zijn er niet voor niets. Als de politie op grond van onderbuikgevoelens of vooroordelen kan handelen, zorgt dat voor willekeur. Niet voor rechtvaardigheid. In zo’n politiestaat zou ik niet willen wonen. Waarborgen voor een eerlijk proces zijn ontzettend belangrijk in een rechtsstaat.’

Bent u positief gestemd over onze rechtsstaat?

‘Het is ontzettend belangrijk dat politici het belang van de trias politica begrijpen. Rechters zijn niet voor niets voor het leven benoemd. Zij moeten niet afhankelijk zijn van de politieke waa van de dag, want dan verliest de rechterlijke macht haar onafhankelijk-

heid. Rechters doen uitspraken op basis van democratisch tot stand gekomen wetten. Het baart mij grote zorgen dat politici rechters aanvallen op uitspraken. Daar waar dat gebeurt, waar het belang van de scheiding der machten uit het oog verloren wordt, moet luid en duidelijk worden geprotesteerd.’

Hoe kun je verschil maken als advocaat?

‘Door gelijkwaardige gesprekken te voeren met je cliënten kun je ze net dat zetje geven. “Wat levert dit leven je nu op?” Bijna al hun vriendjes zitten 30 jaar of langer in de gevangenis of zijn dood. Juist als advocaat kun je gesprekken voeren met cliënten waar ze normaal in de bajes niet aan toekomen. Vrijwel alle gesprekken tussen gevangenen onderling hebben de vorm van pochen over wat je gedaan hebt. De zwaarste jongens staan bovenaan de ladder. Soms heb jij als advocaat dan een gesprek met zo’n jongen die zegt:

“Ik walg van deze wereld”. Hem zie ik niet meer terug als recidivist. Daar ben ik van overtuigd.’

Kijk voor alle verslagen van de Docentendag en -avond 2020 op prodemos.nl/verslagendocentendag

‘Waar het belang van de scheiding der machten uit het oog verloren wordt, moet luid en duidelijk worden geprotesteerd.’

Over journalisten, nepnieuws, en hoe politici de media buiten spel zetten...

In december en januari organiseerden we samen met Beeld en Geluid Den Haag de collegereeks 'Media en politiek'. In deze collegereeks keken we naar de verwevenheid van politiek en media. Hieronder lees je wat ons opviel.

COLLEGE

Mark Deuze over de controlefunctie van media

'Mijn boodschap is dat de media totaál onbelangrijk zijn als het gaat om het functioneren van de democratie, maar geen enkele politicus kan om de media heen'. Toch spreekt hij ook over het begrip 'disintermediatie'. Door o.a. de opkomst van sociale media hebben politici vaak geen tussenpersoon, de journalist, meer nodig. Als voorbeeld geeft hij het welbekende vakantiefoto van Thierry Baudet. 'Baudet stuurt zijn vakantiefoto niet naar de Telegraaf, maar plaatst het op zijn eigen Instagram, vervolgens reageren hier zoveel mensen op dat de Telegraaf niet anders kan dan de foto overnemen.' 'De klassieke rol van de journalist als moderator tussen politiek en de burgers wordt steeds vaker gepasseerd.'

2

COLLEGE

Hans Laroes over de objectiviteit van media

Hans Laroes, voormalig hoofdredacteur van het NOS Journaal, geeft een college over de objectiviteit van media. 'Objectiviteit bestaat niet.' Hij legt het verbaasde publiek uit: 'Het gaat om professionaliteit, normen en waarden. En journalistieke integriteit.' En: 'Wat voor mij ook erg belangrijk is in de journalistiek, is transparantie. Ik denk dat je als journalist open moet zijn over hoe je werkt, welke keuzes je maakt en dat je bereid moet zijn om je fouten toe te geven.'

Over de verhouding tussen politiek en media zegt Laroes: 'Ik denk dat de journalistiek lang niet altijd doorheeft wat voor kunstjes er allemaal met haar worden geflikt. En ik denk dat 'de' journalistiek zich nog niet voldoende heeft gewapend tegen de wereld van de woordvoerders en spindoctors.'

'Ik denk dat de journalistiek lang niet altijd doorheeft wat voor kunstjes er allemaal met haar worden geflikt.'

3

COLLEGE

Nel Ruigrok over de macht van media

'Door commercialisering (vertrossing) en toenemende concurrentie (gratis kranten) gingen de media zich richten op wat de lezers *wilden* lezen in plaats van wat lezers (volgens de media) nodig hadden.' Dit resulteerde in medialogica: 'Het gaat niet meer puur om de inhoud, maar om de vorm. De boodschap wordt aangepast aan het publiek en het medium.' Ruigrok noemt soundbites en oneliners als voorbeeld. 'Het moet kort en krachtig.' En daar pasten politici zich op aan. 'Degene met de beste *oneline* kreeg de aandacht', zegt Ruigrok. Ze noemt het talent van Geert Wilders om met de medialogica om te gaan. Maar het kan ook misgaan: denk aan Jolande Sap die een stekker uit een stekkerdoos trok.

Door social media zie je nu weer een kentering in het medialandschap: 'Politici communiceren nu veel meer zelf met burgers. Ze zetten eigenlijk de journalistiek buiten spel.'

4

COLLEGE

Sanne Kruikemeijer over feiten en meningen

Sanne Kruikemeijer deed onderzoek naar het media-dieet van Nederlanders. Hieruit kwamen vier verschillende groepen naar voren; de 'populair nieuws'-liefhebbers, 'publiek nieuws'-liefhebbers, de minimalisten en de omnivoren. De grootste groep wordt gevormd door de minimalisten. 'Deze mensen kijken eens per week naar het NOS Journaal en lezen wel eens een online nieuwsberichtje.' Ongeveer 60 procent van de Nederlandse bevolking is een minimalist. 'Daar schrokken wij best van', geeft de wetenschapper toe.

Volgens Kruikemeijer zijn trollen en bots het voornaamste kanaal waardoor fake news wordt verspreid: 'Een trol is een persoon die een (nep)bericht schrijft en een bot is een robotje dat het nieuws verspreidt.' Ze vertelt dat uit een onderzoek bleek dat 62 procent van het internetverkeer wordt gegenereerd door bots.

Tot slot zegt ze dat veel mensen tegenwoordig wel weten dat je een online spoor achterlaat door websitebezoek. Kruikemeijer raadt daarom de app Ghostery aan: 'Dan zie je hoeveel bedrijven en adverteerders er meekijken met jouw websitebezoek.'

ProDemos Jaarverslag 2019

In 2019 hebben we ruim 108.000 scholieren mogen ontvangen in Politiek Den Haag, maar daarnaast trokken we ook het land in en ontwikkelden we natuurlijk weer StemWijzers voor de verschillende verkiezingen. In het Jaarverslag lees je wat we allemaal hebben gedaan in 2019, maar hieronder geven we je alvast een voorproefje.

POLITIEK ACTIEF

In 2019 volgden ruim **800** mensen de cursus Politiek Actief. Hiervan namen 82 personen deel aan een pilot om de cursus toegankelijker te maken voor mensen met een beperking. Hiervoor voerden we eerst gesprekken met mensen met een visuele, auditieve of motorische beperking. Samen met Ieder(in), belangenbehartiger van deze doelgroep, hebben we vervolgens het materiaal aangepast. Uit de pilotcursussen trekken we verdere lessen, en met het verbeterde materiaal hopen we de komende jaren veel nieuwe deelnemers te verwelkomen.

MBO-GASTLES 'REGELS EN RECHTEN'

In 2019 werd de nieuwe mbo-gastles 'Regels en rechten' in groten getale aangevraagd, wat een bereik opleverde van bijna 2.500 studenten. De gastles werd gemiddeld beoordeeld met een **8,1**. De casussen in de gastles sluiten aan bij de belevingswereld van de studenten om zo de principes van de rechtsstaat begrijpelijk te maken, denk aan etnisch profileren of een dna-databank.

STEMWIJZERS

In 2019 heeft ProDemos StemWijzers gemaakt voor de Provinciale Statenverkiezingen en die voor het Europees Parlement. Bij de Provinciale Statenverkiezingen maakten we een StemWijzer voor de provincies Flevoland, Gelderland, Limburg, Noord-Holland, Noord-Brabant, Overijssel en Zuid-Holland. Deze StemWijzers werden in totaal **2,4 miljoen keer** geraadpleegd. De StemWijzer voor de verkiezingen voor het Europees Parlement telde bijna 1,7 miljoen gebruikers.

VERKIEZINGSBIJENKOMSTEN

Veel burgers volgen de politiek niet op de voet en gaan niet als vanzelfsprekend naar de stembus. Deze kiezers zoeken we daarom actief op. Hierbij werken we samen met lokale organisaties. De bijeenkomsten zijn luchtig, met onder andere een quiz en een gesprek met iemand die zelf actief is in de politiek. In 2019 organiseerden we **79** verkiezingsbijeenkomsten, waarmee we 2.200 kiesgerechtigden bereikten.

DE DERDE KAMER

Met dit lespakket, een initiatief van de Eerste en Tweede Kamer, kunnen basisscholen in de week rond Prinsjesdag in groep 7 en 8 aandacht besteden aan politiek en democratie. Er zijn gratis leskoffertjes met een debatspel, handboekjes, poster en een docentenhandleiding. Op de website derdekamer.nl staan verschillende spellen en educatieve filmpjes. In 2019 zijn ruim **5.500** lespakketten besteld. De bijbehorende filmpjes zijn meer dan 30.000 keer bekeken.

Bekijk het gehele jaarverslag vanaf de tweede week van april op prodemos.nl/jaarverslag

Op weg naar de meest toegankelijke StemWijzer ooit

Bij ProDemos willen we een zo inclusief mogelijke StemWijzer voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 ontwikkelen. Matthijs van Tuijl (projectleider StemWijzer) geeft uitleg: 'We kijken op dit moment hoe de StemWijzer werkt en of er dingen moeten worden aangepast. Een element daarvan is de toegankelijkheid.' Toegankelijkheid is één van de kernwaarden van ProDemos, omdat de democratische rechtsstaat er voor iedereen is.

De StemWijzer is al toegankelijk gemaakt voor blinden en slechtzienden, 'maar het kan altijd toegankelijker' aldus Van Tuijl. We vinden het ook belangrijk dat mensen met een verstandelijke beperking of laaggeletterden gebruik kunnen maken van onze stembulp.

ABC TESTPANEL

Samen met de Stichting Lezen en Schrijven en Stichting ABC is er nu gekeken naar de toegankelijkheid van de StemWijzer voor deze doelgroepen, en wat er verbeterd kan worden. Dit is gedaan met de hulp van een ABC test-

panel, bestaande uit een gemêleerd gezelschap van taalambassadeurs die zelf vroeger moeite hadden met lezen en getraind zijn om kritisch naar teksten te kijken.

De vier taalambassadeurs die bij ProDemos langskwamen zijn speciaal geselecteerd voor deze opdracht, omdat zij ervaring hebben met het verbeteren van online tools. Volgens Hank Gronheid (Stichting ABC) heeft het testpanel o.a. bekeken of de stellingen helder zijn geformuleerd, of duidelijk is aangegeven wat bezoekers moeten doen, en of er een

voorleesfunctie aanwezig is met lichtgevende symbolen.

Het traject van testen is net afgerond en de resultaten laten nog even op zich wachten. Zodra deze binnen zijn, bekijken we welke aanpassingen nodig zijn. 'Het streven is om de StemWijzer zo toegankelijk mogelijk te maken voor iedereen', aldus Van Tuijl, 'en het liefst wil je één versie aanbieden voor zo veel mogelijk mensen, dus er moeten keuzes worden gemaakt.'

We hopen deze verbeterde, meer toegankelijke StemWijzer voor de komende Tweede Kamerverkiezingen klaar te hebben.

'Het streven is om de StemWijzer zo toegankelijk mogelijk te maken voor iedereen'

‘Spelen met democratie’ in Suriname

Sinds 2017 werkt ProDemos samen met de Surinaamse stichting Projekta, die zich al sinds 1993 richt op het bevorderen van democratie, mensenrechten en goed bestuur in Suriname. Speciale focus ligt op vrouwenrechten en gendergelijkheid. De samenwerking wordt gefinancierd uit de ‘Twinningfaciliteit Suriname’ (www.utsn.nl) van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Projekta heeft met hulp van ProDemos het project 'Spelen met Democratie' opgezet, waarin kinderen spelenderwijs bekend raken met de principes van de rechtsstaat, democratie en mensenrechten. In het project komen kinderen van tien tot negentien jaar via buurt-, sport- en cultuurorganisaties bijeen, om in een twee uur durend programma verschillende spellen te spelen.

WERKBEZOEK

Tijdens een werkbezoek van Projekta aan Den Haag kwamen drie enthousiaste werknemers van Projekta zich in mei 2019 een week lang verdiepen in de diverse projecten en werkvormen van ProDemos: voor hen een uitgelezen gelegenheid om heel veel inspiratie op te doen en te zien wat wel en niet werkt. Eenmaal terug in Suriname gingen ze zelf aan de slag en hebben ze allerlei werkvormen ontwikkeld. Deels gebaseerd op bestaande werkvormen van ProDemos, maar ze hebben vooral ook veel eigen, nieuwe werkvormen ontwikkeld.

DE BESTE UITLEG: ZELF DOEN

Een onverwacht obstakel was dat heel weinig kinderen en jongeren echt wisten wat 'stemmen' is, en hoe het werkt. In de instructies staan uitgebreide beschrijvingen met voorbeelden, maar de beste uitleg is nog altijd: zelf doen! Tijdens de Democratische Speeldagen (een onderdeel van het project) op 7 december 2019 (in Wanica) en op

15 februari (in Paramaribo) werd daar dan ook een hele happening van gemaakt, met echte stembriefjes en een 'stemhok'. De reacties waren overweldigend positief: de kinderen begonnen na afloop allemaal enthousiast aan hun ouders te vertellen hoe het werkt met stemmen en democratie.

Ook de meest onhandelbare jongens, die nergens zin in hadden, begonnen in de loop van de dag te ontdooien en deden enthousiast mee met het onderdeel 'Stem op Mij!': een werkvorm over verkiezingen voor een leerlingenvertegenwoordiging voor de school. De jongens gaven hun partij de naam van 'de Nationale Liefdespartij' en hielden

vervolgens een schitterende toespraak over het belang van liefdevol met elkaar omgaan.

De deelnemers kregen een inspirerende boodschap mee: 'Democratie is een levend goed. We zijn allemaal verantwoordelijk voor de gezondheid van onze democratie, en het speelt een rol in alle aspecten van ons leven.'

Sharda Ganga, directeur van Projekta, is heel trots op de resultaten van Projekta: 'Kinderen krijgen nu actief kennis bijgebracht over rechtsstaat en democratie. Hopelijk kunnen ze die kennis hun hele leven meenemen en overdragen op volgende generaties.'

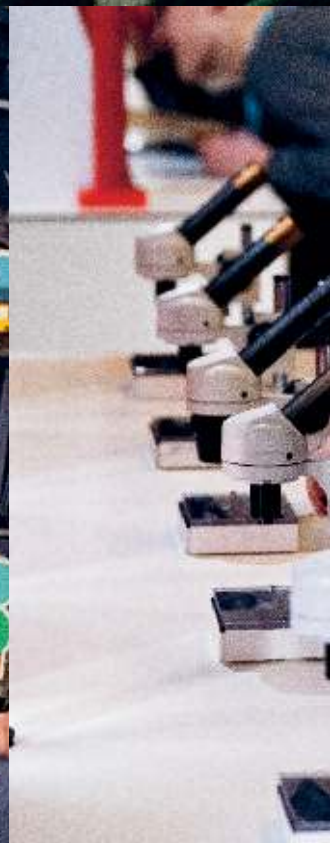

'We zijn allemaal verantwoordelijk voor de gezondheid van onze democratie, en het speelt een rol in alle aspecten van ons leven.'

In Beeld

Politiek Den Haag voor Scholen

In januari liep onze huisfotograaf Bart van Vliet drie dagen mee met onze educatieve programma's in Den Haag. Hij legde vast hoe de leerlingen aan de slag gingen met de Democratie Experience, het DemocratieLAB en de Kamerdebat-simulatie in onze nagebouwde plenaire zaal, en hij ging natuurlijk met klassen mee naar de Tweede Kamer.

Publicaties

We hebben twee nieuwe, gratis, brochures ontwikkeld. Speciaal voor iedereen die geen Nederlands spreekt, maar wel alles wil weten over het Nederlandse politieke systeem is er *Politics in the Netherlands*. En in *Hoe werkte de klassieke Griekse democratie?* duiken we de geschiedenis in. Want hoe zat het nou echt bij die oude Grieken?

Politics in the Netherlands

In deze brochure nemen we de Engelstalige lezer in dertig pagina's mee langs onder andere de verschillende bestuurslagen, wetgevingsprocedures en het formatieproces. Ook leggen we uit hoe het Koninkrijk der Nederlanden bestuurlijk gezien in elkaar zit. Met veel foto's die de Nederlandse politiek, het koningshuis en de tradities mooi weergeven.

Je kunt de brochure gratis bestellen of downloaden in onze webshop.

32 pagina's | Gratis (wel administratie- en verzendkosten)

Hoe werkte de klassieke Griekse democratie?

In de meeste publicaties over de moderne democratie wordt wel verwezen naar de klassieke Griekse democratie. Hierin zouden de grondslagen liggen van ons huidige democratische stelsel, hoewel er altijd direct aan wordt toegevoegd dat er grote verschillen zijn. Maar hoe werkte de Griekse democratie dan? Wie mochten er meebeslissen over politieke en bestuurlijke vraagstukken? Welke instituties maakten deel uit van het Griekse bestel? En was er sprake van zoiets als een machtscheiding tussen deze instituties? Allemaal vragen die in deze brochure aan de orde komen.

Je download hem gratis via onze webshop.

12 pagina's | Gratis

Bekijk, download of bestel deze en andere publicaties via prodemos.nl/webshop

AGENDA

Kijk voor de actuele agenda op prodemos.nl/agenda

APRIL

- vr 10 **Vrijheidscollege:**
Shirin Musa
- di 14 **Vrijheidscollege:**
Philip Freriks
- di 14 **Politiek Café**
- do 17 **Film & Debat** Allen tegen allen
- do 30 **Themarondleiding:**
Het Binnenhof in de Tweede Wereldoorlog

MEI

- vr 1 **Themarondleiding:**
- za 2 Het Binnenhof in de
- ma 4 Tweede Wereldoorlog
- di 5 **Vrijheidscollege**
Splinter Chabot tijdens het Bevrijdingsfestival Den Haag
- do 7 **Kinderrijk:** Wij zijn de baas!

Op de hoogte blijven van onze activiteiten en evenementen? Meld u dan aan voor de digitale Activiteitenladder, onze maandelijkse nieuwsbrief. prodemos.nl/nieuwsbrief

Toegankelijke verkiezingen: vernieuwing website

Voor mensen met een lichte verstandelijke beperking kan het lastig zijn om mee te doen aan de verkiezingen. Daarom organiseert ProDemos het project 'Stem jij ook?', om mensen op een toegankelijke manier te informeren over verkiezingen en hen te stimuleren hieraan deel te nemen. Een jaar voor de Tweede Kamerverkiezingen, zijn we volop aan het werk om de website nóg beter te laten aansluiten bij de doelgroep.

Projectleider Sedi van Loon: 'Het project bestaat uit heel veel onderdelen, waaronder de website stem-jij-ook.nl.

jijook.nu. Afgelopen september zijn we begonnen om de website compleet opnieuw op te bouwen, zodat hij qua structuur en inhoud duidelijker wordt voor de doelgroep. Hiervoor werken we samen met ervaringsdeskundigen.'

Om de politiek begrijpelijker te maken wordt er heldere taal gebruikt en staan er veel plaatjes op de website. Hierdoor kunnen de mensen snel zien en beter begrijpen wat het onderwerp is. Het plan is om de vernieuwde website in het najaar online te hebben.

ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, het waterschap, de provincie, het land en Europa.

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos
Hofweg 1H
2511 AA Den Haag

(070) 757 02 00
info@prodemos.nl
www.prodemos.nl

Deze nieuwsbrief is een uitgave van ProDemos en verschijnt 5x per jaar. Abonneer je gratis op prodemos.nl/nieuwsbrief

Wil je de nieuwsbrief niet meer ontvangen? Mail dan je naam en adres naar info@prodemos.nl.

Redactie
Afd. Communicatie
Basisontwerp
Studio Duel
Fotografie
Bart van Vliet
Lay-out
Puntspatie [bno]
Druk
Bendion Mailsupport BV